

Jungtinis debatų klubas buria jaunuosius užsienio lietuvius ir stiprina jų lietuvių kalbos gebėjimus

„Viešasis transportas turi būti nemokamas“, „Siųsti daiktus ir pinigus Ukrainai yra gerai“ - tai tik keletas debatų temų aktualiais šiam laikmečiui klausimais, kuriomis jau antrus mokslo metus debatuoja nuotoliniu būdu susitinkantys jaunieji užsienio lietuviai. Vaikai ir paaugliai nuo 10 iki 17 metų iš Švedijos, Vokietijos, Liuksemburgo, Jungtinės Karalystės, Portugalijos, Belgijos ir Airijos nuotolinių susitikimų *Zoom* platformoje metu lavina klausymo, kalbėjimo, skaitymo ir rašymo lietuviškai įgūdžius, susipažįsta su kritinio mąstymo pagrindais, konstruktyvios diskusijos ir debatų kultūra.

PASAULIOLIETUVIS.LT

Debatų klubo, kaip platformos, sukurtos specialiai užsienyje gyvenantiems lietuvių bei lietuvių kilmės vaikams ir paaugliams, idėja kilo dar 2019 m. Tada, siekiant pajavairinti vyresniems vaikams skirtą knygų klubo užsiėmimus, Liuksemburgo lituanistinės mokyklos „Avilys“ knygų klubo koordinadorės Irena Grigalionytė-Müller ir Sigita Bružaitė įtraukė į susitikimų programą ir pažintį su debatais. 2020-2021 mokslo metais, gavus Lietuvos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos paramą, mokykla „Avilys“ kartu su partneriais (Frankfurto lituanistinė mokyklėlė „Ažuoliukas“, Vasario 16-osios gimnazija, Belgijos ateitininkai ir Ispanijos Valensijos lietuvių bendruomenė) įgyvendino jaunujų užsienio lietuvių debatų mokymo projektą, kurio kulminacija buvo penkių dienų trukmės vasaros stovykla

Lietuvoje, Vilniaus rajone. Į stovyklą iš aštuonių Europos šalių susirinkę dalyviai ne tik aktyviai debatavo jiems įdomiomis temomis, bet ir sustiprino mokymo metu sukurtus asmeninius ryšius, susipažino su apylinkėmis, klausėsi pasakojimų apie Lietuvos istoriją ir kultūrą. Stovyklos rengimo bei jai skirtos programos vykdymo metu tvirti ryšiai užsimezgė ir tarp savanorių koordinatorių, tad atsiradusi motyvacija tęsti projektą dar labiau sustiprėjo, gavus teigiamą dalyvių bei jų tėvų įvertinimą.

2021 m. lapkričio mėn. jungtinio debatų klubo dalyvių geografija dar labiau prasiplėtė, prie klubo veiklos prisijungus ir moksleiviams iš Švedijos lituanistinių mokyklų. Prie savanorių koordinatorių komandos, sudarytos iš Irenos Grigalionytės-Müller (Liuksemburgas), Rasos Flay (Vokietija), Povilo Villuveit (Vokietija), Godos Roduner (Lietuva) prisijungė ir Inga Grinytė-Fedčuk (Švedija) bei Sandra Abaravičienė (Švedija). Vienas iš jungtinio debatų klubo uždavinių – užmegzti ir sutvirtinti ryšius su kitomis lituanistinėmis mokyklomis, užsienio lietuvių jaunimo organizacijomis ir lietuvių bendruomenėmis, buvo įgyvendintas, kai debatų klubo dalyvių gretos pasipildė dar septyniais moksleiviais iš dviejų Švedijos regionų. Koordinatoriai, susitikę aptarti veiklos gaires bei numatyti ateities planus, pasidalino išvalgomis, įgytomis darbo lituanistinėse mokyklose ir bendruomenėse metu bei patvirtintomis statistiniais duomenimis, parodančiais, kad 12-18 metų mokinių, besimokančių lituanistinėse mokyklose, skaičius ženkliai sumažėja. Išsūkiu mokytojams bei tėvams tampa šio amžiaus mokinių įtraukimas į lituanistinį švietimą, jų sudominimas Lietuvos visuomeninio bei politinio gyvenimo aktualijomis. Ypatingai dabar, kai informacinių technologijų sukurti įsitikinimų ir juos iliustruojančių požiūrių dėstymo „burbulai“ socialinėse medijose tik dar labiau poliarizuoja bei skaido visuomenes, konstruktyvi diskusija bei kritinis mąstymas tampa kaip niekad svarbiomis kompetencijomis, kurių ugdymui vis didesnę dėmesį skiria visos pažangiausios švietimo sistemos. Debatai, kurių esmė yra išdėstyti aiškia poziciją prieštaringu klausimu, ją pagrindžiant aiškiai suformuluotais argumentais, moko suprasti, kad nėra ir negali būti vienos nuomonės. Tokios sąvokos kaip „intelektinis kuklumas“, „intelektinis smalsumas“ įgauna praktinę išraišką, nes debatai moko įsiklausyti į kito išdėstytą poziciją ir gerbti oponentą, diskutuoti laikantis nustatytų taisyklių. Debatai – tai konstruktyvus pokalbis, diskusija, o jų privalumas yra debatų dalyviams bei stebėtojams sukurta galimybė iš naujo permąstyti savo žinojimą, jo ribotumą, tad vienas iš svarbesnių jungtinio debatų klubo veiklos tikslų – skleisti konstruktyvios diskusijos, debatų kultūrą lietuvių jaunimo diasporoje.

Kadangi nuo šių metų Lietuvos nacionalinė švietimo agentūra pradėjo vykdyti nuotolinį lietuvių kalbos mokėjimo lygio nustatymo egzaminą, taip suteikiant galimybę lituanistinėse mokyklose ar savarankiškai besimokantiems moksleiviams įsivertinti lietuvių kalbos žinias, pasiruošimas šiam egzaminui tampa prioritetine lituanistinio švietimo sritimi. Skatinti vaikus ir paauglius dalyvauti lituanistinių mokyklų bei bendruomenių veikloje bei sudaryti sąlygas jų saviraiškai lietuvių kalba ir viešo kalbėjimo įgūdžių lavinimui - vienas iš kertinių jungtinio debatų klubo veiklos tikslų.

Šiam bei kitiems jau paminėtiems tikslams įgyvendinti ir buvo sumanytas debatų klubo veiklai vystyti skirtas pilotinis projektas „Užsienio lietuvių vaikų ir paauglių debatų mokymo programa“, kuri 2022 metais inicijavo Lietuvių bendruomenė Švedijoje kartu su Stokholmo lituanistine „Saulės“ mokykla, bendradarbiaujant su asociacija „Jaunimo debatai“, Frankfurto prie Maino lituanistine mokykla „Ažuoliukas“ ir Liuksemburgo bei Belgijos ateitininkais. Asociacija „Jaunimo debatai“ parengė dešimties pamokų medžiagą, skirtą debatų mokymui lituanistinėse mokyklose. Medžiaga sukurta taip, jog pradžioje mokiniai susipažintų su debatais, jų svarba ir bėgant laikui nuosekliai mokytųsi debatuoti. Pamokos apima tokias temas kaip „Kas yra debatai“, „Pagrindinės debatų sąvokos“, „Debatų struktūra“, „Ižanginė kalba“, „Reagavimas į oponentų argumentus“ ir kt. Pamokų turinys buvo kuriamas atsižvelgiant į tikslinės grupės - skirtingo kalbinio lygio bei amžiaus moksleivius - poreikius ir adaptuojant medžiagą bei užduotis taip, kad kalbiniai įgūdžiai būtų lavinami nuosekliai, pereinant nuo paprastesnių formuluočių prie sudėtingesnių. Paruošta medžiaga buvo naudojama dešimties nuotolinių susitikimų metu, kuriuose vidutiniškai dalyvaudavo apie 20 dalyvių iš septynių Europos šalių. Iš viso pilotiniame projekte dalyvaujančių moksleivių skaičius - 42. Tolimesniuose šio projekto planuose - metodikos paruošimas, mokymų mokytojams/veiklos koordinatoriams organizavimas.

Projektą „Užsienio lietuvių vaikų ir paauglių debatų mokymo programa“ remia Lietuvos švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Pranešimas žiniasklaidai